

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/66/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211216535
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyaková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4211216535.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa : EOS KSI Česká republika, s.r.o., so sídlom Praha 4, Novodvorská 994, IČO: 25 117 483, zastúpený advokátom : TOMÁŠ KUŠNÍR s.r.o., so sídlom Bratislava, Údernícka 5, IČO: 36 613 843, proti odporcovi : W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bydlisko: C., W. XXXX/X, o zaplatenie 852,34 eura s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 31. januára 2012 pod č. k. 6C/274/2011-47 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania účastníkov zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi 696,95 eura a trov konania v sume 245,26 eura všetko v mesačných splátkach po 15 eur, ktoré sú splatné 28 dňa toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok počnúc 30. dňom po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku návrh zamietol.

Svoje rozhodnutia odôvodnil tým, že právny predchodca navrhovateľa poskytol odporcovi úver v sume 21.599,- Sk. V zmluve o úvere bola dohodnutá ročná úroková sadzba 21,60 %, RPMN 23,80 %, výška splátok 1.197,- Sk a počet splátok 22. Vzhľadom na to, že navrhovateľ svoj nárok vyvodzuje zo spotrebiteľskej zmluvy, súd ex offio skúmal, či zmluva neodporuje dobrým mravom a posudzoval jej platnosť z hľadiska ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Súd dohodnutú výšku úrokov z úveru podrobil kontrole z pohľadu zásady ochrany spotrebiteľa a dospel k záveru, že úroky z úveru dohodnuté medzi účastníkmi vo výške 21,60 % ročne treba považovať za takú výšku úroku, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, pretože takáto úroková miera zjavne a podstatne presahuje mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy. Priemerná úroková sadzba na takýto druh spotrebiteľského úveru poskytnutého komerčnými bankami bola v čase uzavretia zmluvy 13,99 %. Preto súd zmluvu o spotrebiteľskom úvere považoval za absolútne neplatný právny úkon, pretože sa prieči dobrým mravom. Rozpor s dobrými mravmi vykazujú aj ďalšie dojednania zmluvy, pretože vnášajú do práv a povinností tohto právneho vzťahu nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa. Konkrétne sa jedná o ustanovenia bodu 2 písm. a/ obchodných podmienok, bodu 2 písm. e/ obchodných podmienok, bodu 2 písm. d/ obchodných podmienok, bod 2 písm. g/ obchodných podmienok, bod 3 písm. b/ obchodných podmienok. Vzhľadom na tieto skutočnosti považoval zmluvu za neplatný právny úkon. Z neplatnej zmluvy vzniká účastníkom povinnosť vrátiť druhému to, čo na základe neplatnej zmluvy nadobudli. Je bezpochybné, že odporcovi navrhovateľ poskytol úver v sume 21.559,- Sk (716,955 eura) z ktorej odporca zaplatil 21.04.2001 20 eur. Preto je navrhovateľovi povinný zaplatiť 696,95 eura. Vo zvyšku návrh ako nedôvodný zamietol, pretože z absolútne neplatnej zmluvy navrhovateľovi iné právo nevznikli. Úroky z omeškania súd navrhovateľovi nepriznal, pretože neplatnosť zmluvy bola súdom zistená len týmto rozsudkom. Preto sa odporca nemohol dostať do omeškania s vrátením prijatého plnenia druhému účastníkovi neplatnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy, ktoré bolo vykonané právnym predchodcom navrhovateľa listom z 24.04.2008 je právne neúčinné, pretože odstúpiť možno len od platnej zmluvy. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 2 OSP.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania a v zákonom stanovenej lehote (§ 201, § 204 ods. 1 OSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 205 a nasl. OSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo, byť viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 písm. a/ OSP) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP).

Pretože odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, predmetom preskúmania rozhodnutia odvolacím súdom je zamietajúca časť rozhodnutia prvostupňového súdu. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi považoval za absolútne neplatný právny úkon, pretože dojednaná výška úrokov vo výške 21,60 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi. S takýmto právnym posúdením súdu prvého stupňa sa odvolací súd nestotožňuje a považuje ho za nesprávne.

Navrhovateľ vo svojom odvolaní namietal, že na daný právny vzťah je potrebné aplikovať Obchodný zákonník. Ani s takýmto odvolacím dôvodom sa odvolací súd nestotožnil. Právny vzťah založený zmluvou o spotrebiteľských úveroch je občianskoprávnym vzťahom, preto aj nároky navrhovateľa predstavujúce úrok z omeškania pre prípad riadneho nesplácania dlžnej sumy treba posudzovať v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa priči dobrým mravom.

Úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky predstavujú odmeny za užívanie požičanej istiny. Dohodnuté úroky je potrebné odlišovať od úrokov z omeškania, na ktoré má veriteľ zo zákona právo, ak sa dlžník dostal s peňažným plnením do omeškania (§ 517 ods. 2 OZ).

Občiansky zákonník a iné právne predpisy výslovne nestanovia, do akej výšky je možné pri peňažnej pôžičke dojednať úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len od dohody účastníkov zmluvy, nakoľko i tu platí ust. § 3 ods. 1 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Dobrymi mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktorý je v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia a ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť, vystihujúc podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti, a majú povahu základných noriem. Je nepochybné, že neprimerané vysoké úroky sú všeobecne považujúce za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Požiadavka na neprimerané zmluvné úroky môže za istých okolností v sebe obsahovať i skutkovú podstatu trestného činu úžery, kedy dohoda o neprimeraných úrokoch je neplatná pre rozpor so zákonom alebo v iných prípadoch pre rozpor s dobrými mravmi.

Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi zákon výslovne neurčuje, z akých hľadísk má súd vychádzať, preto závisí v každom prípade na úvahe súdu. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo § 39 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti. Pri dojednávaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa dlžník nachádza, s primeranou výškou odplaty (odmeny), za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytol veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru

v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaných bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

Súd prvého stupňa vyhodnotil, že priemerná úroková sadzba na takýto druh spotrebiteľského úveru bola v čase uzavretia zmluvy vo výške 13,99 %. Podľa názoru odvolacieho súdu, úroky z úveru dohodnuté medzi účastníkmi konania vo výške 21,60 % neprevyšujú podstatne obvyklú úrokovú mieru, pretože sú len ani nie jednonásobne vyššie, ako úroky poskytované komerčnými bankami. Za podstatne prevyšujúcu obvyklú úrokovú mieru by bolo možné hodnotiť len takú mieru úrokov, ktoré by 4 - 6 násobne - podstatne prevyšovali obvyklú úrokovú mieru. Preto súd prvého stupňa nemohol pri takto dohodnutých úrokoch vyvodiť, že by zmluva bola v rozpore s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka a ako celok absolútne neplatná.

Keďže súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd musel rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu zachovania dvojinštančnosti konania. Bude preto potrebné, aby súd prvého stupňa v ďalšom považoval zmluvu uzatvorenú medzi odporcom a právnym predchodcom navrhovateľa za platnú a keďže od takto uzatvorenej platnej zmluvy navrhovateľ listom z 24.04.2008 odstúpil, nastupuje v súlade s ust. § 457 Občianskeho zákonníka plnenie o odstúpení od zmluvy. Prvostupňový súd svoju zamietajúcu časť výroku rozhodnutia v podstate žiadnym spôsobom neodôvodnil a ani neuviedol, z čoho zamietajúca časť rozhodnutia pozostáva. Zdôvodnenie rozhodnutia je preto v rozpore s ust. § 157 OSP, pretože je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a preto odvolací súd túto časť rozhodnutia ani nemal možnosť preskúmať.

Súd prvého stupňa preto v ďalšom konaní bude postupovať v súlade s ust. § 153 OSP. Návrh bol podaný 22.09.2011. Zákon č. 575/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.03.2010 uložil súdu povinnosť v prípade určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky bez návrhu výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia. Ustanovenie § 153 ods. 4 OSP ukladá súdu, aby v súlade s hmotnoprávnym ustanovením § 53 Občianskeho zákonníka uviedol vo výroku rozsudku presné znenie podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Účelom takéhoto výroku, ktorý môže byť prijatý aj na návrh aj bez návrhu účastníka konania je to, aby dodávateľovi vznikla povinnosť zdržať sa takéhoto používania podmienky vo všeobecných zmluvách so spotrebiteľmi, resp. aj podmienky s rovnakým významom. Túto povinnosť na základe takéhoto výroku môže uplatniť každý spotrebiteľ dotknutý podmienkou opísanou vo výroku takéhoto rozsudku. Súd musí účastníkom umožniť vyjadriť sa k možnému posúdeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky, aby tak dosiahol svoje rozhodnutie predvídateľným spôsobom (§ 100 ods. 1 in fine); inak by v prípade určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky odňal dodávateľovi možnosť konať pred súdom a tak bez ďalšieho vytvoril vo vzťahu k tomuto výroku stav pre kasačné rozhodnutie apelačného súdu (§ 221 ods. 1 písm. f/ OSP).

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude postupovať v zmysle vyššie uvedeného, opätovne prejedná návrh navrhovateľa v jeho zamietajúcej časti a v prípade, ak dospeje k záveru, že niektorá zo zmluvných podmienok je neprijateľná, uvedie ju vo výroku rozhodnutia. Svoje rozhodnutie odôvodní v súlade s ust. § 157 ods. 2 OSP, aby v prípade podaného odvolania mohlo byť preskúmané odvolacím súdom. V novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov účastníkov, a rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.